

Opgave 2 Criminaliteit: de identificatieplicht, zinvol?

tekst 8

Identificatieplicht zinloos?

- Personen die na 1 januari 2005 niet voldoen aan de identificatieplicht kunnen bij controle een boete van 50 euro krijgen. Jongeren van 14 tot 16
- 5 jaar betalen 25 euro bij geconstateerde overtreiding. Identiteitscontrole vindt plaats bij dreigend geweld, in uitgaansgebieden of in situaties waar ordeverstoringen dreigen, zoals bij
- 10 voetbalwedstrijden. De bijdrage van een identificatieplicht aan de criminaliteitsbeheersing (zoals de officiële term luidt) is zéér vatbaar voor discussie, aldus het commentaar
- 15 onlangs in deze krant. “De nieuwe bevoegdheid moest worden gered met het argument van de terreurbestrijding. Maar hoe controleert men een terrorist? De daders van de aanslagen
- 20 van 11 september 2001 zorgden er wel voor dat hun papieren in orde waren. Wie de last van de nieuwe identificatieplicht ondervindt, is de gewone burger.”
- (...)
- 25 In het voorstel voor identificatieplicht is het evenwicht tussen burger en overheid zoek, waarschuwde P.J. Hustinx, voorzitter van het College Bescherming Persoonsgegevens, al in februari 2003 in deze krant. “(...)
- 30 Strafbaarstelling van het niet nakomen van de identificatieplicht leidt tot een situatie waarin de overheid de burger naar believen als verdachte kan
- 35 bejegenen. De dagelijkse draagplicht en de toonplicht bij (algemene) controles zullen de relatie tussen burger en overheid op de proef stellen. (...)”

bron: www.nrc.nl, december 2004, Webcongres

tekst 9

Politie deelt ten onrechte bonnen uit

- Van onze verslaggever Jeroen Trommelen
- AMSTERDAM – De politie heeft de afgelopen vijftien maanden duizenden**
- 5 **bekeuringen onterecht uitgeschreven op grond van de nieuwe wet op de identificatieplicht. (...)**
- Volgens het Openbaar Ministerie heeft de politie vooral te makkelijk
- 10 bekeuringen uitgeschreven aan
- burgers die geen identiteitsbewijs bij zich hadden, maar van wie de identiteit wel bekend was.
- Deels ging het waarschijnlijk om bekenden van de politie, zoals zwervers of bedelaars, en om personen die zich later op het bureau alsnog hebben gelegitimeerd. Volgens de wet is het doorgaans ‘niet opportuun’ om in zulke
- 15 gevallen een bon te schrijven. (...).

bron: de Volkskrant van 12 mei 2006; <http://www.volkskrant.nl>

tekst 10

Toeval speelt rol bij ID-plicht

Burger moet nieuwe wet volgens minister Donner ‘tussen de oren krijgen’

- Van onze verslaggever Jeroen Trommelen
- AMSTERDAM – (...) ‘Bestrijding van criminaliteit en het doeltreffender
- 5 maken van de rechtshandhaving.’
- Dit was volgens minister Donner van Justitie het doel van de nieuwe wet op de uitgebreide identificatieplicht, waardoor elke Nederlander van 14 jaar
- 10 en ouder een identiteitskaart moet dragen. (...)
- Veiligheid en criminaliteitsbestrijding staan hoog op het wensenlijstje van de burger. De regering wil daarom voorlopig geen nieuwe discussie over het
- 15 onderwerp. Pas in 2008 wordt de wet geëvalueerd. Dan zal blijken of de identificatieplicht uitpakt zoals de bedoeling is.
- 20 Ervaringen met de wet in de eerste vijftien maanden lijken op het tegendeel te wijzen. Op de criminaliteitsbestrijding in het algemeen heeft de
- 25 invloed, erkent het Openbaar Ministerie. (...)
- Op vragen van SP-Kamerlid De Wit heeft minister Donner laten weten dat het ‘dubbel’ bekeuren van kleine
- 30 vergrijpen zijn volledige instemming heeft. De burger moet de nieuwe wet ‘tussen de oren’ krijgen. Daarvoor is het volgens hem nodig dat er geregeld wordt bekeurd. (...)
- 35 Misschien zit de wet de burger nog altijd niet tussen de oren. Ook is het mogelijk dat de identificatieplicht een tombola is geworden. Toeval speelt een belangrijke rol bij de vraag of
- 40 iemand ook echt bekeurd wordt zonder paspoort of ID-kaart, erkent de politie. Zo’n bekeuring is afhankelijk van de stemming van de betrokken politie-agent. (...)
- 45 Vooraf werd gevreesd dat allochtonen extra vaak om hun papieren zouden worden gevraagd. Cijfers die dit kunnen bevestigen of weerspreken, bestaan niet. Actiegroep Meldpunt

- 50 Misbruik Identificatieplicht, die de wet kritisch volgt, bespeurt echter een 'opvallende terughoudendheid' bij het aanspreken van allochtonen. Dat is te danken aan duidelijke instructies
- 55 hierover van de procureurs-generaal, denkt de actiegroep. Bij een duidelijk discriminerende werking zou de wet meteen in de prullenbak verdwijnen, aldus de actiegroep.

bron: de Volkskrant van 22 april 2006; <http://www.volkskrant.nl>

tekst 11

Identificatieplicht is vooral boetefuik

- Van onze verslaggever Jeroen Trommelen
- AMSTERDAM – De wet op de algemene identificatieplicht, die sinds
- 5 januari vorig jaar van kracht is, wordt vrijwel uitsluitend gebruikt als boete-verdubbelaar voor kleine delicten, zoals fietsen zonder licht en wild-
- 10 bedelaars, zwervers en jongeren. Dit blijkt uit een evaluatie van de wet door *de Volkskrant*. De nieuwe wet was bedoeld om de veiligheid te
- 15 vergroten, de criminaliteit efficiënter aan te pakken en het terrorisme te bestrijden. Deze effecten lijken niet of nauwelijks behaald.
- Het Openbaar Ministerie zegt geen
- 20 voorbeelden te kennen van ernstige delicten die op grond van de nieuwe wet zijn voorkomen. (...)
- Jongeren worden vier keer zo vaak bekeurd wegens het niet kunnen tonen van een identiteitsbewijs als ouderen.
- 25 De aanleiding te bekeuren blijkt vrijwel altijd onbeduidend. Volgens Justitie bekeurde de politie het vaakst in combinatie met wildplassen en fietsen zonder licht. (...).
- 30 In Amsterdam wordt de top vijf gedomineerd door overtredingen van hangjongeren, zwervers en bedelaars. Het gaat dan vooral om softdrug-
- 35 gebruiken, bedelen, wildplassen en slapen langs de weg.

bron: de Volkskrant van 22 april 2006; <http://www.volkskrant.nl>

Opgave 2 Criminaliteit: de identificatieplicht, zinvol?

Inleiding

De nieuwe Wet op de identificatieplicht is op 1 januari 2005 in werking getreden. Volgens voormalig minister van Justitie Donner zijn de doelen van de nieuwe wet bestrijding van criminaliteit en het doeltreffender maken van de rechtshandhaving. Critici vroegen zich af of deze wet wel een bijdrage zou leveren aan bestrijding van criminaliteit en terreur (tekst 8). In 2008 wordt de nieuwe wet geëvalueerd. In *de Volkskrant* van april en mei 2006 wordt alvast een eerste tussenstand opgemaakt (teksten 9 tot en met 11).

Lees tekst 8.

Een belangrijk uitgangspunt van het strafrecht is het legaliteitsbeginsel.

- 2p **14** Wat houdt dit beginsel in en geef een toepassing van dit beginsel aan de hand van tekst 8.

P.J. Hustinx, voorzitter van het College Bescherming Persoonsgegevens, heeft kritiek op het voorstel voor een identificatieplicht. In zijn kritiek gaat hij vooral in op de verhouding tussen de overheid / de staat en de burger. Voor de burger is de rechtsstaat van veel betekenis.

- 2p **15** Welke kerngedachte van de rechtsstaat komt volgens Hustinx in het gedrang?

Lees tekst 9.

In de tekst staat de volgende zinsnede: "Volgens de wet is het doorgaans 'niet opportuun' om in zulke gevallen een bon te schrijven." (regels 18-20). Deze zinsnede verwijst naar het opportuniteitsbeginsel.

- 2p **16** Wat houdt het opportuniteitsbeginsel in?

Afhankelijk van de aard van het delict spreken verschillende rechterlijke instanties recht. In een aantal gevallen heeft het OM bekeuringen in verband met de identificatieplicht voorgelegd aan de rechter.

- 2p **17** Aan welke rechterlijke instantie zal het OM een zaak over de identificatieplicht voorleggen en geef daarvoor de reden.

Tekst 9 beschrijft de handelwijze van het OM met betrekking tot de uitvoering van de wet op de identificatieplicht. Het vervolgen van strafbare feiten is één taak van het OM in het kader van het handhaven van de rechtsorde.

- 2p **18** Noem de twee andere taken van het OM.

Lees tekst 10.

Geldboete is de straf die in het kader van de Wet op de identificatieplicht kan worden opgelegd (zie regels 3-4 van tekst 8). Handhaving van de rechtsorde is één van de doelen die met de geldboete wordt beoogd.

- 2p **19** Leg uit welk ander doel de wetgever beoogt met een boete van 50 euro op het niet voldoen aan de identificatieplicht.

Maak gebruik van de teksten 10 en 11.

- 4p **20** Is er in de teksten 10 en 11 over de handhaving van de Wet op de identificatieplicht sprake van klassenjustitie?
Beschrijf op grond van de teksten 10 en 11 een argument voor het 'ja'-antwoord en een argument voor het 'nee'-antwoord.
Betrek in je antwoord een kenmerk van het begrip klassenjustitie.

“Pas in 2008 wordt de wet geëvalueerd.” (regels 16-17 in tekst 10.)

De Volkskrant heeft de wet na een jaar geëvalueerd. Zie tekst 11.

Politieke partijen zullen het wetsvoorstel vanuit hun visie beoordelen.

Linkse partijen als GroenLinks en SP hebben in 2005 tegen de wet op de identificatieplicht gestemd. De VVD stemde toen voor deze wet.

- 2p **21** Geef een argument waarom GroenLinks tegen deze wet heeft gestemd.
2p **22** Geef een argument waarom de VVD vóór deze wet heeft gestemd.